

Κέντρο Διεθνούς
Πολιτικής Οικονομίας

Επίκαιρες Αναλύσεις

I.ΔΙ.Σ

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Περιοδική Έκδοση του Κέντρου Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας
ΤΕΥΧΟΣ 01 * ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2009

SUMMIT 2009
STABILITY | GROWTH | JOBS

kdpo@kdpo.gr

Ομάδα Εργασίας του Κέντρου
Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας
του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων

G-20: Νέα Προσέγγιση στην Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση;

Η G-20 συνιστά μία νέα προσέγγιση στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση του 21ου αιώνα, η οποία γεννά αισιοδοξία, λόγω της συνύπαρξης αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών στο ίδιο διεθνές διαπραγματευτικό τραπέζι, αλλά και πολλά ερωτηματικά σχετικά με το βαθμό νομιμοποίησης και την αποτελεσματικότητα της. Στόχος του παρόντος Ενημερωτικού Δελτίου είναι η καταγραφή αυτών των αντικρουόμενων διαστάσεων. Αρχικά, θα γίνει μία σύντομη γνωριμία με το θεσμό της G-20, μέσω της καταγραφής των βασικών χαρακτηριστικών της. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί το πώς η πρόσφατη παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2007-2008 ανέδειξε το θεσμό της G-20 σε κύριο διεθνές φόρουμ για τη διαχείριση της παγκόσμιας οικονομίας και την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής συνεργασίας. Για την επίτευξη αυτού θα παρατεθούν αναλυτικά οι Σύνοδοι Κορυφής της G-20, που πραγματοποιήθηκαν για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης. Ωστόσο, η εξέταση τους θα πραγματοποιηθεί με μια κριτική ματιά, διαβάζοντας πίσω από τις λέξεις των επίσημων εγγράφων. Αυτού του είδους η εξέταση θα μας δώσει τη δυνατότητα να αναδείξουμε τα πλεονεκτήματα του θεσμού, αλλά και τις αδυναμίες και τα ελλείμματα που κρύβει.

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

G20: Ίδρυση, Σκοπός & Θεσμικά Χαρακτηριστικά

Οι πρωτοβουλίες της G-20 μετά την εκδήλωση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης 2007-2008

Η πρώτη Σύνοδος Κορυφής της G-20 στην Ουάσιγκτον, 15/11/2008

Η Προπαρασκευαστική Σύνοδος του Horsham, 14-15/3/2009

Η δεύτερη Σύνοδος Κορυφής της G-20 στο Λονδίνο, 2/4/2009

Η Τρίτη Σύνοδος Κορυφής της G20, στο Pittsburg, 25/9/09

Προβληματισμοί / Τελικές Παρατηρήσεις

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:

Μουτζούρη Ελένη

G-20

Ίδρυση, Σκοπός & Θεσμικά Χαρακτηριστικά

Καθώς η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008 εξελισσόταν, κατέστη σαφές ότι τα παραδοσιακά φόρουμ των βιομηχανικών χωρών (G-7, G-8) δεν ήταν επαρκή για την αντιμετώπιση της, αλλά και για την υιοθέτηση και θέσπιση μέτρων αποτροπής μελλοντικών κρίσεων τέτοιου μεγέθους. Από την μία πλευρά το μέγεθος και το βάθος της κρίσης και από την άλλη ο περιορισμένος αριθμός μελών που παρουσιάζουν, καθώς και ο αποκλεισμός άλλων ανερχόμενων οικονομικών δυνάμεων κατέδειξαν την ανάγκη για νέες συνεργατικές δομές, πιο συμμετοχικές. Από την ανάγκη αυτή οδηγηθήκαμε στην ανάδειξη της Ομάδας των 20 (G-20) σε επίσημο διαπραγματευτικό φόρουμ για όλα τα ζητήματα που είχαν προκύψει σε σχέση με αυτήν.

Η Ομάδα των Είκοσι ιδρύθηκε επισήμως, μετά από πρωτοβουλία της Ομάδας των Επτά (G-7), τον Σεπτέμβριο του 1999, ως απάντηση στις κρίσεις που παρουσιάστηκαν στα τέλη της δεκαετίας του '90 (Ασία, Ρωσία, Λατινική Αμερική) και της αναγνώρισης του αποκλεισμού κύριων αναδυόμενων οικονομικών δυνάμεων από τον πυρήνα της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης. Προκάτοχοι αυτής υπήρξαν δυο άλλες ad hoc Ομάδες που και αυτές είχαν συσταθεί με πρωτοβουλία της G-7. Πρόκειται α) για την Ομάδα των 22 (G-22) η οποία συνήλθε στην Ουάσιγκτον τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο του 1998, αποσκοπώντας στο να συμμετάσχουν χώρες εκτός της G-7 στην επίλυση των χρηματοοικονομικών κρίσεων που έπλητταν τις αναδυόμενες οικονομίες και β) για την Ομάδα των 33 (G-33) οι Σύνοδοι της οποίας, τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 1999, ακολούθησαν αυτές της G-22. Στα πλαίσια αυτών συζητήθηκαν ορισμένες μεταρρυθμίσεις για την παγκόσμια οικονομία και το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Οι προτάσεις των G-22 και G-33 για τον περιορισμό του φαινομένου της ροπής της παγκόσμιας οικονομίας σε κρίσεις, κατέδειξε τα δυνητικά οφέλη ενός τακτικού διεθνούς συμβουλευτικού φόρουμ στο οποίο θα μετείχαν πέραν των προηγμένων οικονομιών και

χώρες με αναδυόμενες οικονομίες. Αυτός ο τακτικός διάλογος με ένα σταθερό σύνολο εταίρων εξασφαλίστηκε μέσω της δημιουργίας της G-20 το 1999.

Έτσι η G-20 ουσιαστικά, συνιστά ένα ανεπίσημο φόρουμ με σκοπό τον ανοικτό και εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ των αναπτυσσόμενων και αναπτυσσόμενων χωρών σε μια σειρά ζητημάτων που σχετίζονται με την παγκόσμια οικονομική σταθερότητα. Συμβάλλοντας στην ενίσχυση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής και δίνοντας ευκαιρίες για διάλογο αναφορικά με τις εθνικές πολιτικές, τη διεθνή συνεργασία και τους διεθνείς οικονομικούς θεσμούς η G-20 έχει ως απώτερο στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης και της μεγέθυνσης διεθνώς.

Στις Συνόδους της G-20 μετέχουν οι Υπουργοί Οικονομικών και οι Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των Είκοσι κρατών-μελών της. Μετά όμως, την εκδήλωση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης 2007-2008 οι Σύνοδοι της G-20 γίνονται και σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων. Στη πραγματικότητα τα μέλη της είναι 19 χώρες: η Βραζιλία, η Ρωσία, η Ινδία, η Κίνα (γνωστές και ως χώρες BRICS) η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ιαπωνία, το Ην. Βασίλειο, ο Καναδάς, οι ΗΠΑ (αυτές αποτελούν και την G-7), η Αργεντινή, η Αυστραλία, η Ινδονησία, το Μεξικό, η Σ. Αραβία, η Ν. Αφρική, η Ν. Κορέα και η Τουρκία. Το 20ο μέλος είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία εκπροσωπείται από την εκάστοτε προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αθροιστικά, οι οικονομίες της G-20 αντικατοπτρίζουν περίπου

ΜΕΛΗ:

- Αργεντινή
- Αυστραλία
- Βραζιλία
- Καναδάς
- Κίνα
- Γαλλία
- Γερμανία
- Ινδία
- Ινδονησία
- Ιταλία
- Ιαπωνία
- Μεξικό
- Ρωσία
- Σαουδική Αραβία
- Νότια Αφρική
- Νότια Κορέα
- Τουρκία
- Ηνωμένο Βασίλειο
- Η.Π.Α
- Ευρωπαϊκή Ένωση

Τα μέλη της G-20 αντικατοπτρίζουν:

- 85% του Παγκοσμίου ΑΕΠ σε Όρους Αγοραστικής Δύναμης
- 90% του Παγκοσμίου ΑΕΠ σε Όρους Αγοραίας Συναλλαγματικής Ισοτιμίας
- 80% του Διεθνούς Εμπορίου
- 2/3 του Παγκόσμιου Πληθυσμού

G-20 Σύνοδοι Κορυφής:

- 1^η) Νοέμβριος 2008, Ουάσιγκτον ΗΠΑ
- 2^η) Απρίλιος 2009, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο
- 3^η) Σεπτέμβριος 2009, Πίτσμπουργκ ΗΠΑ
- 4^η) Ιούνιος 2010, Τορόντο Καναδά
- 5^η) Νοέμβριος 2010, Σεούλ Ν. Κορέα
- 6^η) 2011, Γαλλία (δεν έχουν καθοριστεί ακόμα όλες οι λεπτομέρειες)

το 85% του παγκόσμιου ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης και περίπου το 90% σε όρους αγοραίας συναλλαγματικής ισοτιμίας, το 80% του διεθνούς εμπορίου και τα 2/3 του παγκόσμιου πληθυσμού. Επιπροσθέτως, σε αυτά τα είκοσι μέλη, στις Συνόδους της Ομάδας μετέχουν και ανώτατοι αξιωματούχοι που εκπροσωπούν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και την Παγκόσμια Τράπεζα.

Ο κατάλογος των μελών της Ομάδας των Είκοσι καταρτίστηκε από τη G-7 κατά το έτος ίδρύσεως της και από τότε μέχρι και σήμερα παραμένει αμετάβλητος. Ειδικότερα, δεν υπήρξε καμία λίστα με ταξινομημένα κριτήρια που θα καθόριζε ποιες χώρες θα προσκαλούνταν να μετάσχουν σε αυτήν. Ωστόσο, ήταν κοινά αποδεκτό ότι οι χώρες θα έπρεπε να έχουν σημαντική θέση μέσα στην παγκόσμια οικονομία και συνεισφορά στη διαφύλαξη της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο ζήτημα της γεωγραφίας και της πληθυσμιακής κάλυψης, δηλ. στην επίτευξη μίας ισορροπημένης εκπροσώπησης όλων των ηπείρων προκειμένου ο νέος θεσμός να είναι όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικός. Τέλος, σημείο κλειδί αποτέλεσε το ζήτημα του μεγέθους της Ομάδας. Στόχος ήταν το μέγεθος να είναι αρκετά μικρό προκειμένου να διευκολύνεται ο ανοιχτός και ειλικρινής διάλογος, καθώς θεωρούνταν ότι μια μικρή Ομάδα θα μπορούσε να αυξήσει τόσο το βαθμό συνεργασίας όσο και την εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών-μελών της (The G-20 Study Group 2008, σελ. 20).

Σε κάθε περίπτωση, δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιο στοιχείο που να καταδεικνύει ότι η Ομάδα των 20 υπήρξε το αποτέλεσμα μίας διαπραγματευτικής διαδικασίας ανάμεσα στους δρώντες που τελικά θα αποτελούσαν και μέλη της. Δηλαδή, δεν υπήρξαν συγκεκριμένες απαιτήσεις ή προνόμια που να ετέθησαν προς εξέταση και συζήτηση από τα μελλοντικά της μέλη. Ως προς το γεγονός αυτό συνηγόρησε και η τότε δυσχερής θέση των αναπτυσσόμενων χωρών (κρίσεις δεκαετίας '90) που δεν τους επέτρεψε να προβούν σε «σκληρές» διαπραγματεύσεις (Porter 2000, σελ. 13). Έτσι, θα λέγαμε ότι η αυθαίρετη επιλογή των κρατών μελών της G-20 από τα μέλη της G-7 (ιδίως των ΗΠΑ) οδήγησε σε μία

σειρά αντιδράσεων από χώρες που έμειναν εκτός αυτής και σε έντονες κριτικές, οι οποίες διατυπώνονται μέχρι και σήμερα. Οι κυριότερες εξ αυτών αναφέρουν ότι η Ευρώπη «υπερ-εκπροσωπείται» εντός του φόρουμ καθώς μετέχουν εκπρόσωποι του Ην. Βασιλείου, της Γαλλίας, της Γερμανίας αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης εις βάρος άλλων οικονομιών που εντάσσονται στη λίστα των είκοσι ισχυρότερων βάσει οικονομικού μεγέθους (π.χ Ιράν, Ταϊβάν). Αντιστοίχως, και η Λατινική Αμερική φαίνεται πως εκπροσωπείται σε σημαντικό βαθμό, κάτι που δεν ισχύει για την Αφρική και τον Ισλαμικό Κόσμο που παρουσιάζουν ισχνή αντιπροσώπευση, ενώ ερωτήματα γεννούνται αναφορικά και με τα κράτη-μέλη της ASEAN. Γιατί αυτά θα πρέπει να εκπροσωπούνται από την Ινδονησία τη στιγμή που το ΑΕΠ π.χ της Ταϊλάνδης είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο δικό της; Μάλιστα, ορισμένοι δεν διστάζουν να προτείνουν και εναλλακτικούς φορείς ως προς τη G-20, όπως ένα «Οικονομικό Συμβούλιο Ασφαλείας» στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών, τα μέλη του οποίου θα εκλεγούν από τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού βάσει της σημασίας τους στη παγκόσμια οικονομία και της συμβολής τους στην παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη (Stewart & Daws 2001, σελ. 20-24).

Αναφορικά με τα θεσμικά χαρακτηριστικά της G-20 αυτό που τη διαφοροποιεί από άλλους διεθνείς οργανισμούς, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, το ΔΝΤ, είναι το ότι δεν διαθέτει μία μόνιμη Γραμματεία με δικό της προσωπικό. Η Προεδρία της Ομάδας εναλλάσσεται μεταξύ των μελών της και κάθε χρόνο επιλέγεται και από ένα άλλο περιφερειακό σύνολο χωρών. Για το 2009 την Προεδρία είχε αναλάβει το Ην. Βασίλειο και το 2010 η Ν. Κορέα. Η Προεδρία αποτελεί μέρος μιας περιστρεφόμενης τριμελούς διοικητικής Τρόικας ανάμεσα στην παρελθούσα, την παρούσα και την μελλοντική χώρα που αναλαμβάνει την οργάνωση της. Η εκάστοτε Προεδρία εγκαθιστά μία προσωρινή Γραμματεία κατά τη διάρκεια της θητείας της, η οποία συντονίζει τις εργασίες και τις διασκέψεις της Ομάδας. Ο ρόλος της Τρόικας είναι να διασφαλίζει τη συνέχεια τόσο στη διοίκηση όσο και στις εργασίες της G-20. Αν και η έλλειψη μόνιμης Γραμματείας μπορεί να καταγραφεί στα μειονεκτήματα του θεσμού στην πραγ-

ματικότητα αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα. Αφενός γιατί μειώνονται τα γραφειοκρατικά προβλήματα και αφετέρου γιατί τα μέλη της δεν αποσπώνται από τις αρμοδιότητές τους στα πλαίσια του φόρουμ, λόγω της συμμετοχής τους σε επιμέρους διαπραγματευτικές ομάδες (Parkinson 2006, σελ. 6-7).

Οι πρωτοβουλίες της G-20 μετά την εκδήλωση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης 2007-2008

Η ανάδειξη της G-20 σε επίσημο φόρουμ διαπραγματεύσεων για τα μέτρα καταστολής της κρίσης και τη μεταρρύθμιση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος σήμανε μία μεγάλη αλλαγή στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση του 21ου αιώνα, καθώς αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά η μεγάλη μεταστροφή στην παγκόσμια οικονομική ισχύ. Για πρώτη φορά εν των μέσω μίας τόσο κρίσιμης παγκόσμιας πρόκλησης αναγνωρίστηκε ότι δεν μπορούν οι προηγμένες οικονομίες από μόνες τους να καθορίζουν τη τύχη ολόκληρου του πλανήτη. Αντιθέτως, η ενεργή συμμετοχή των ταχέως αναδυόμενων οικονομικών δυνάμεων στη διεθνή οικονομική σκακιέρα είναι πλέον επιτακτική. Ο ενθουσιασμός για αυτή την αλλαγή ήταν τόσο μεγάλος που μόλις ανακοινώθηκε η πρώτη Σύνοδος της Ομάδας με θέμα την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και τη μεταρρύθμιση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος, γεννήθηκαν ελπίδες για ένα Νέο Bretton Woods. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας, Gordon Brown έκανε λόγο για «μία νέα παγκόσμια συμφωνία» (a new global deal), μία συμφωνία βάσει της οποίας κάθε ήπειρος θα διαθέτει πόρους στην οικονομία της. Στο επίκεντρο αυτής θα είναι η πράσινη ανάπτυξη για το μέλλον, η αποδοχή κοινών αρχών για το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι αλλαγές στα εθνικά τραπεζικά συστήματα για την ανάκτηση της οικονομικής ευημερίας και οι μεταρρυθμίσεις των διεθνών θεσμών κατά τρόπο που θα αντανακλά τις μεταβολές στην παγκόσμια οικονομία και την ανάδειξη νέων παικτών (Brown 2009).

Η πρώτη Σύνοδος Κορυφής της G-20

Ουάσιγκτον, 15/11/2008

Η πρώτη Σύνοδος Κορυφής της G-20 πραγματοποιήθηκε στις 15/11/2008 στην Ουάσιγκτον των ΗΠΑ. Μέσω της επίσημης διακήρυξης τους, οι ηγέτες των χωρών της Ομάδας, αφού εξέφρασαν την πίστη τους στις αρχές της αγοράς, του ελεύθερου εμπορίου κλπ και προσδιόρισαν τις αιτίες της παρούσας κρίσης, δήλωσαν την αποφασιστικότητά τους να συνεργαστούν για την αποκατάσταση της παγκόσμιας ανάπτυξης και την επίτευξη των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων στα χρηματοπιστωτικά συστήματα του κόσμου. Σε αυτά τα πλαίσια συμφώνησαν στη λήψη φορολογικών μέτρων σε εθνικό επίπεδο για να τονωθεί γρήγορα η ζήτηση, στη λήψη μέτρων νομισματικής πολιτικής στο βαθμό που θα χρειαστούν και στην παροχή βοήθειας στις αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες οικονομίες για πρόσβαση στη χρηματοδότηση (με ιδιαίτερη αναφορά στο ρόλο του ΔΝΤ).

Όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις των χρηματοπιστωτικών αγορών δεσμεύθηκαν να ακολουθήσουν πολιτικές που 1) θα ενισχύουν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία των χρηματοπιστωτικών αγορών, συμπεριλαμβανομένης της αποκάλυψης πολύπλοκων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και της οικονομικής κατάστασης των ιδρυμάτων 2) θα βελτιώνουν τα ρυθμιστικά καθεστώτα, την προληπτική εποπτεία, τη διαχείριση κινδύνων και θα εξασφαλίζουν ότι όλα τα προϊόντα και οι συμμετέχοντες στις αγορές υπόκεινται σε ρυθμίσεις 3) θα προωθούν την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών, ενθαρρύνοντας την προστασία επενδυτών και καταναλωτών, αποφεύγοντας τη σύγκρουση συμφερόντων, αποτρέποντας την παράνομη χειραγώγηση της αγοράς και αποτρέποντας παράνομους κινδύνους από μη συνεργάσιμες δικαιοδοσίες 4) θα προάγουν τη διεθνή συνεργασία, ιδίως των ρυθμιστικών αρχών («κολλέγια εποπτών») και 5) θα προβαίνουν σε μεταρρυθμίσεις των διεθνών οικονομικών οργανισμών έτσι ώστε να αυξηθεί ο βαθμός νομιμοποίησης τους και η αποτελεσματικότητά τους. Οι αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες θα πρέπει να έχουν περισσότερη φωνή και αντιπροσώπευση εντός των θεσμών του Bretton Woods. Για την επίτευξη αυτών συμφώνησαν στην υιοθέτηση

ενός κοινού Σχεδίου Δράσης, ενώ έδωσαν διορία έως τις 31 Μαρτίου στους Υπουργούς Οικονομικών για να προβούν και αυτοί στις δικές τους συστάσεις-προτάσεις επί αυτών των ζητημάτων. Επιπρόσθετα, οι ηγέτες της G-20 αποποιήθηκαν την επιβολή οποιουδήποτε μέτρου προστατευτισμού στο διεθνές εμπόριο, εξέφρασαν την επιθυμία τους για την καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για την επίτευξη ενός επιτυχούς αποτελέσματος στον Αναπτυξιακό Κύκλο της Ντόχα και ανανέωσαν το ραντεβού τους για τις 2 Απριλίου του 2009.

Σύμφωνα με τους αναλυτές τα αποτελέσματα της πρώτης Συνόδου της G-20 δεν ανταποκρίθηκαν στις αρχικές προσδοκίες (Νέο Bretton Woods) που μάλλον αποδείχθηκαν υπερβολικές. Ο χρόνος προετοιμασίας της Συνόδου ήταν πολύ μικρός για να οδηγήσει σε ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις, ενώ υπήρξαν κριτικές και για αδιαφανείς και κλειστές προπαρασκευαστικές διαδικασίες. Πλην των Ευρωπαίων ηγετών που ήταν καλά προετοιμασμένοι, λόγω της Έκτακτης Διάσκεψης που είχαν πραγματοποιήσει λίγες ημέρες νωρίτερα, οι προτάσεις των υπολοίπων χαρακτηρίστηκαν ως απλές «ιδέες για περαιτέρω συζήτηση». Εν τω μεταξύ δεδομένου ότι ο Πρόεδρος Bush, λόγω της εκλογής Obama θα εγκατέλειπε τον Λευκό Οίκο σε δύο μήνες, δεν είχε ουσιαστική εξουσία ώστε να λάβει αποφάσεις για ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα, ούτε και οι απόψεις που (ενδεχομένως) διατύπωνε μπορούσαν να θεωρηθούν ότι εξέφραζαν και, πολύ λιγότερο, ότι δέσμευαν την Αμερική. Έτσι, υπήρξαν κριτικές που έκαναν λόγο ακόμα και για προτάσεις της G-20 που αναδείκνυαν νέα προβλήματα, παρά πρότειναν συγκεκριμένες λύσεις στα ήδη υφιστάμενα (π.χ έλλειψη σαφούς αναφοράς σε μέτρα έναντι των φορολογικών παραδείσεων, σειρά δράσεων για τη βελτίωση της εποπτείας οι οποίες όμως στην πραγματικότητα συνιστούν μία λίστα ζητημάτων προς εξέταση ή ρύθμιση, διεύρυνση της συμμετοχής στους διεθνείς οργανισμούς, αλλά μόνο για μεγάλες αναπτυσσόμενες οικονομίες και όχι για μικρότερες και φτωχότερες οικονομίες που αντιμετωπίζουν οικονομικές κρίσεις λόγω των διεθνών γεγονότων κλπ). Βέβαια, παρά το ότι δεν επετεύχθη η αναμόρφωση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος και η έναρξη μίας συντονισμένης οικονομικής ενίσχυσης από τις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, η Σύνοδος για μερικούς σηματοδότησε την αρχή μίας διαδικασίας που θα μπορούσε ίσως να αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα μελλοντικά.

Ουάσιγκτον: Σχέδιο Δράσης

Ενίσχυση της Διαφάνειας και της Λογοδοσίας

- Αξιολόγηση των τιτλοποιημένων, πολύπλοκων και μη άμεσα ρευστοποιήσιμων προϊόντων
- Βελτίωση των λογιστικών κανόνων και των προτύπων για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τις εκτός ισολογισμών δραστηριότητες των χρηματοοικονομικών ομίλων
- Δημοσιοποίηση των βασικών χαρακτηριστικών πολύπλοκων χρηματοοικονομικών προϊόντων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στους συμμετέχοντες στην αγορά
- Συνεργασία μεταξύ των διεθνών σωμάτων θέσπισης λογιστικών προτύπων για τη δημιουργία κοινών προτύπων υψηλής ποιότητας

Βελτίωση της Εποπτείας

- Βελτίωση των εθνικών ρυθμιστικών καθεστώτων για τον χρηματοοικονομικό τομέα
- Ενίσχυση της προληπτικής εποπτείας μέσω της διασφάλισης ότι οι οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης λειτουργούν βάσει ορθών κινήτρων και έχουν στη διάθεση τους κατάλληλα μέσα για την πραγματοποίηση αξιολογήσεων και την παροχή πληροφοριών στην αγορά
- Βελτίωση των πρακτικών των τραπεζών αναφορικά με τη διαχείριση κινδύνων

Πρώθηση της Ολοκλήρωσης των Χρηματοοικονομικών Αγορών

- Ενίσχυση της συνεργασίας των διεθνών και εθνικών ρυθμιστικών αρχών, ιδίως σε ζητήματα ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με απειλές για τη σταθερότητα της αγοράς

Ενίσχυση της Διεθνούς Συνεργασίας

- Συνεργασία των εποπτικών αρχών για την καθιέρωση «κολλεγίων εποπτών» για τα μεγάλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Μεταρρύθμιση των Διεθνών Οικονομικών Θεσμών

- Ενίσχυση της φωνής και του βαθμού αντιπροσώπευσης των αναπτυσσόμενων χωρών εντός των θεσμών του Bretton Woods

Η δεύτερη Σύνοδος Κορυφής της G-20

Λονδίνο, 2/4/2009

Η δεύτερη Σύνοδος Κορυφής της G-20 πραγματοποιήθηκε στις 2/4/2009 στο Λονδίνο εν τω μέσω έντονων αντιδράσεων. Βάσει του Κοινού Ανακοινωθέντος, που εκδόθηκε μετά τη συνάντηση, οι ηγέτες της G-20 υιοθέτησαν το πιο δαπανηρό πρόγραμμα τόνωσης της οικονομίας στην παγκόσμια ιστορία. Παρά τις αρχικές διαφωνίες, οι μεγαλύτερες οικονομικές δυνάμεις παγκοσμίως αποφάσισαν να διαθέσουν 1,1 τρις δολάρια (820 δις ευρώ) με στόχο την αντιμετώπιση της κρίσης. Με την επιτευχθείσα συμφωνία το ΔΝΤ αναδείχθηκε στον μεγάλο κερδισμένο της Συνόδου, καθώς αποφασίστηκε οι πόροι που διατίθενται για τους σκοπούς του να αυξηθούν κατά 500 δις δολάρια, τριπλασιάζοντας έτσι τα κεφάλαια που μπορούσαν να διατεθούν στις χώρες που είχαν πληγεί περισσότερο από την παγκόσμια κρίση και τα οποία θα ανέρχονταν στα 750 δις δολάρια. Η εξέλιξη αυτή απομάκρυνε το ενδεχόμενο κατάρρευσης και πτώχευσης οικονομικών στην Ανατολική Ευρώπη ή σε άλλες περιοχές του πλανήτη, ανακουφίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο το σύστημα (Μπασακάλη, 2009). Ειδικότερα, η G-20 αποφάσισε να υποστηρίξει την έκδοση Ειδικών Τραβηκτικών Δικαιωμάτων από το ΔΝΤ ύψους 250 δις δολαρίων για την παγκόσμια οικονομία και την αύξηση της παγκόσμιας ρευστότητας, ενώ ένα επιπλέον ποσό 6 δις δολαρίων που θα προέκυπτε από την πώληση αποθεμάτων χρυσού από το ΔΝΤ θα ήταν διαθέσιμα για δανεισμό στις φτωχότερες χώρες τα προσεχή 2-3 χρό-

νια, ούτως ώστε να επιτευχθεί μία βιώσιμη και δίκαιη ανάκαμψη για όλους. Συνεπικουρικά όλων αυτών, αποφασίστηκε η χορήγηση επιπλέον πιστώσεων ύψους 100 δις δολαρίων προς τις φτωχότερες χώρες μέσω των διεθνών αναπτυξιακών τραπεζών. Επίσης, οι ηγέτες της Ομάδας των 20 επανέλαβαν την αποφασιστικότητα τους για τη μεταρρύθμιση των διεθνών οικονομικών θεσμών μέσα από ενέργειες που θα βελτιώνουν την αξιοπιστία και τη λογοδοσία τους. Στόχος τους ήταν να παραχωρηθούν περισσότερα δικαιώματα συναπόφασης στις αναπτυσσόμενες χώρες σε σχέση με τη διαμόρφωση της παγκόσμιας οικονομίας. Μεταξύ αυτών ήταν η ολοκλήρωση μέχρι το 2011 των αλλαγών στην κατανομή ψήφων και στα μερίδια συμμετοχής εντός του ΔΝΤ, η εκλογή της ηγεσίας των οργανισμών μέσα από διαφανείς, ανοιχτές και αξιοκρατικές διαδικασίες και η επιβεβαίωση του Σχεδίου Μεταρρυθμίσεων της Διακυβέρνησης της Παγκόσμιας Τράπεζας έως το 2010 (Leaders' Statement, April 2009).

(συνέχεια στην επόμενη σελ.)

Η Προπαρασκευαστική Σύνοδος του Horsham 14-15/3/2009

Μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης Συνόδου της G-20 μεσολάβησε μία προπαρασκευαστική Σύνοδος στο Horsham του Δυτικού Essex της Αγγλίας στις 14-15/3/2009. Σε αυτήν οι Υπουργοί Οικονομίας της G-20 ανανέωσαν τη δέσμευσή τους να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την έξοδο από την ύφεση και την αποκατάσταση της οικονομικής ανάπτυξης και της μακροπρόθεσμης οικονομικής ευημερίας. Συγκεκριμένα, επεσήμαναν ότι ύψιστη προτεραιότητα εκείνη τη δεδομένη στιγμή συνιστούσε η αποκατάσταση της κανονικής ροής του δανεισμού, ενώ συμφώνησαν στην ανάγκη αυστηρότερης εποπτείας των κερδοσκοπικών κεφαλαίων κάλυψης κινδύνου (hedge funds) στο μέλλον, γεγονός που γέννησε ελπίδες για καλύτερη ρύθμιση και εποπτεία του «σκιάδους τραπεζικού συστήματος» μέσα στις επόμενες δεκαετίες. Παράλληλα, δεσμεύθηκαν για τη διατήρηση των επεκτατικών πολιτικών των κεντρικών τους τραπεζών, ιδίως μέσω της χρήσης όλων των διαθέσιμων εργαλείων νομισματικής πολιτικής. Επίσης, συμφώνησαν στην ενίσχυση του εποπτικού ρόλου, καθώς και των κεφαλαίων του ΔΝΤ ώστε να μπορεί να παρεμβαίνει για τη διάσωση οικονομικών σε κίνδυνο. Αναφορικά με τη μεταρρύθμιση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος επανέλαβαν με τη μορφή συστάσεων προς την επερχόμενη Σύνοδο της G-20 στο Λονδίνο τα όσα είχαν υποστηρίξει στην Ουάσινγκτον (G-20 Communiqué, March 2009). Ωστόσο, στη Σύνοδο δεν γεφυρώθηκαν οι διαφορές σχετικά με το ζήτημα των δημοσίων δαπανών. Το τελευταίο διάστημα είχε δημιουργηθεί ένα ρήγμα μεταξύ των δύο πλευρών του Ατλαντικού ως προς τις κυβερνητικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης. Οι μεν ΗΠΑ, έχοντας στο πλευρό τους τη Μ. Βρετανία και την Ιαπωνία τόνιζαν την ανάγκη ενίσχυσης των οικονομιών με νέα οικονομικά πακέτα δημοσιονομικής ενίσχυσης, η δε Ευρώπη μέσω της Γερμανίας και της Γαλλίας, λόγω του φόβου δημιουργίας υψηλών δημοσιονομικών ελλειμμάτων, επέμεναν στην ανάγκη υιοθέτησης ενός αυστηρότερου εποπτικού και ρυθμιστικού συστήματος του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος (Landon & Werdigier, 2009). Εν τέλει και στη Σύνοδο του Horsham οι συμμετέχοντες απέτυχαν να δεσμευθούν σε ένα συγκεκριμένο στόχο για το μέγεθος της ενίσχυσης που οι χώρες θα έπρεπε να παράσχουν στις οικονομίες τους, ενώ δεν συμφώνησαν για συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις στο εποπτικό σύστημα του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Έτσι, μετά και από αυτήν παρέμεινε αβέβαιο το επίκεντρο της επικείμενης Συνόδου της G-20 στις 2 Απριλίου.

ΤΑ «ΝΑΙ» & ΤΑ «ΟΧΙ» ΣΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΚΟΡΥΦΗΣ ΤΗΣ G-20 ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Βασικές Προτεραιότητες	Αργεντινή	Αυστραλία	Βραζιλία	Βρετανία	Καναδάς	Κίνα	Ε.Ε	Γαλλία	Γερμανία	Ινδία	Ινδονησία	Ιταλία	Ιαπωνία	Μεξικό	Ρωσία	Σ. Αραβία	Ν. Αφρική	Ν. Κορέα	Τουρκία	ΗΠΑ
Μέτρα «αντιπροστατευτισμού»			☑	☑	☑	☑				☑				☑				☑	☑	
Μεταρρύθμιση εποπτικού συστήματος	☑		☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑			☑	☑		☑			☑		☑
Τέλος στους «φορολογικούς παραδείσους»	☑			☑				☑	☑											☑
Μεταρρύθμιση του ΔΝΤ				☑	☑	☑	☑		☑		☑			☑	☑	☑			☑	
Άνοιγμα στις αναπτυσσόμενες οικονομίες	☑	☑	☑			☑				☑	☑			☑	☑		☑		☑	
Νέα κίνητρα				☑									☑						☑	☑

Πηγή: Εφημερίδα Real News, 5/4/2009

Ως προς το παγκόσμιο εμπόριο οι ηγέτες της G-20 επανέλαβαν τη δέσμευση που είχαν αναλάβει και στην Ουάσιγκτον, αναφορικά με την αντίσταση στον προστατευτισμό και τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου για την προώθηση και διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου και των επενδύσεων. Σε αυτά τα πλαίσια, αν υπήρχαν ενδείξεις για πρακτικές που παρακώλυαν την παγκόσμια ροή κεφαλαίων, ιδίως προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, η G-20 θα ενημέρωνε απευθείας τον ΠΟΕ, ο οποίος σε συνεργασία με τα άλλα διεθνή σώματα θα έπρεπε σε τριμηνιαία βάση να ήλεγχε και να ανέφερε δημοσίως τη συμμόρφωση ως προς αυτές τις υποχρεώσεις. Επίσης, υπήρξε δέσμευση για στήριξη του παγκόσμιου εμπορίου ύψους 250 δις δολαρίων για την επόμενη διετία. Αυτό θα γινόταν μέσω των πιστωτικών εξαγωγικών και επενδυτικών οίκων, αλλά και μέσω αναπτυξιακών τραπεζών.

Όσον αφορά το ακανθώδες ζήτημα της ρύθμισης και της εποπτείας του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι Ευρωπαίοι δεν μπόρεσαν να πείσουν το αγγλοσαξονικό μπλοκ για τη δημιουργία ενός ενιαίου επόπτη των χρηματοπιστωτικών αγορών. Ωστόσο, η G-20 αποφάσισε τη διεύρυνση του Φόρουμ Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (FSF) και τη μετονομασία του σε Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (FSB: Financial Stability Board). Σε αυτό θα μετέχουν τα κράτη της G-

20, η Ισπανία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κάποιες από τις αρμοδιότητες του οργάνου θα είναι η αναγνώριση των αδυναμιών του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήμα-

τος και ο προσδιορισμός των κατάλληλων ενεργειών για τη διαχείρισή τους, η προώθηση της συνεργασίας και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών, η παροχή συμβουλών κλπ. Επίσης, αποφασίστηκε ρύθμιση που θα διέπει τη λειτουργία των κεφαλαίων κάλυψης κινδύνου (hedge funds). Σύμφωνα με αυτήν τα hedge funds ή οι διαχειριστές τους θα καταγράφονται και θα απαιτείται να αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με τη δράση τους σε συστηματική βάση είτε στις εποπτικές είτε στις ρυθμιστικές αρχές. Σε αυτή την πληροφόρηση συμπεριλήφθηκε και η μόχλευση τους, η οποία είναι απαραίτητη για την εκτίμηση του συστημικού κινδύνου που θέτουν σε μονομερές ή συλλογικό επίπεδο. Στόχος είναι μελλοντικά όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι αγορές και τα εργαλεία να υπόκεινται σε ρυθμίσεις και εποπτεία. Ακολούθως, υπήρξε δέσμευση για την από κοινού αντιμετώπιση των «τοξικών» τραπεζικών προϊόντων, ενώ φάνηκε πως άνοιξε και ο δρόμος για την κατάργηση του τραπεζικού απορρήτου. Πάντως οι διεθνείς ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις αποφασίστηκε να παραμείνουν ως είχαν έως ότου εξασφαλιστεί η ανάκαμψη, ενώ το πλαίσιο της Βασιλείας II που σχετίζεται με θέματα κεφαλαιακής επάρκειας θα έπρεπε προοδευτικά να ακολουθηθεί από όλες τις χώρες, παρά τις έντονες κριτικές που υπήρξαν κατά καιρούς (G-20 Declaration, April 2009).

Επιπλέον, αποφασίστηκε η υιοθέτηση νέων κανόνων για την καταβολή μερισμάτων και μπόνους στον χρηματοπιστωτικό τομέα, ούτως ώστε να μην αμείβονται οι «αποτυχημένοι». Οι διακανονισμοί για τις αμοιβές, συμπεριλαμβανομένων και των μπόνους θα πρέπει πλέον να αντικατοπτρίζουν τον κίνδυνο που αναλαμβάνεται κάθε φορά, ενώ ο χρόνος και η σύνθεση των αμοιβών θα πρέπει να ανταποκρίνονται στο χρονικό ορίζοντα των ρίσκων. Οι αμοιβές δεν θα πρέπει να δίνονται νωρίτερα από το χρόνο υλοποίησης των ρίσκων. Σημαντικό σημείο της συμφωνίας αποτέλεσε και η δέσμευση για επιβολή κυρώσεων στους λεγόμενους «φορολογικούς παραδείσους» που δεν παρέχουν πληροφορίες στις αρμόδιες εποπτικές αρχές όταν τους ζητηθούν. Όπως σημειώθηκε στο επίσημο ανακοινθέν της G-20, ο ΟΟΣΑ είχε ήδη εκδώσει τη λίστα των χωρών που δεν ανταποκρίνονταν στα διεθνή πρότυπα ανταλλαγής πληροφοριών. Οι ηγέτες της Ομάδας των 20 δεσμεύθηκαν επίσης στη θέσπιση νέων διεθνών λογιστικών προτύπων. Μέχρι το τέλος του 2009 τα αρμόδια σώματα θα πρέπει να έχουν ενεργήσει για τη μείωση της πολυπλοκότητας των λογιστικών προτύπων των χρηματοπιστωτικών εργαλείων, τη βελτίωση των λογιστικών προτύπων για τις δραστηριότητες εκτός ισολογισμών και την εκτίμηση της αβεβαιότητας κλπ. Τέλος, αποφασίστηκε να δημιουργηθεί ένα νομικό πλαίσιο για τη λειτουργία των οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Οι οίκοι των οποίων οι αξιολογήσεις χρησιμοποιούνται για ρυθμιστικούς σκοπούς συμφωνήθηκε να υπόκεινται σε ένα ρυθμιστικό εποπτικό καθεστώς που θα περιλαμβάνει την καταγραφή τους. Παράλληλα, οι εθνικές αρχές αποφασίστηκε να λαμβάνουν μέτρα για την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων και την εξασφάλιση της διαφάνειας και της ποιότητας της διαδικασίας αξιολόγησης. Ειδικότερα, οι οίκοι θα πρέπει να διαφοροποιούν τις αξιολογήσεις τους για δομημένα προϊόντα και να αποκαλύπτουν το σύνολο των αξιολογήσεων και των πληροφοριών που διατρέχουν τις διαδικασίες αξιολόγησης (G-20 Declaration, April 2009).

(συνέχεια στην επόμενη σελ.)

Η δεύτερη Σύνοδος της G-20 αντιμετωπίστηκε με συγκρατημένη αισιοδοξία σε σχέση με τις μέτριες προσδοκίες που είχαν διαμορφωθεί πριν την πραγματοποίησή της. Τα βασικά χαρακτηριστικά της υπήρξαν ο θρίαμβος της επικοινωνιακής πολιτικής, η ανάδειξη των αναδυόμενων οικονομιών, το τέλος του “one man show” των Αμερικανών και η μερική δικαίωση της Γερμανίας και της Γαλλίας. Το Κοινό Ανακοινωθέν της Συνόδου συνδύαζε τρεις διαφορετικές φωνές. Αυτή των Αμερικανών που αντικατοπτριζόταν στην έμφαση για κοινή προσπάθεια αποκατάστασης της παγκόσμιας ανάπτυξης, την Ευρωπαϊκή που αντικατοπτριζόταν στην απόφαση δημιουργίας του FSB για την εξασφάλιση της επίλυσης του προβλήματος της ανεπαρκούς ρύθμισης και εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και αυτή της Ασίας που αντικατοπτριζόταν στον τριπλασιασμό των πόρων του ΔΝΤ και την αύξηση των δικαιωμάτων ψήφου των αναπτυσσόμενων χωρών εντός αυτού. Αυτή η μίξη των διαφορετικών φωνών αποτέλεσε σημαντική πρόοδο σε σύγκριση με την κατάσταση προ της κρίσης, όπου οι φωνές της G-7 ή για να το θέσουμε σε πιο στενά όρια των ΗΠΑ και της Ευρώπης επισκίαζαν οποιαδήποτε άλλη.

Ωστόσο, παρά το ότι το τελικό ανακοινωθέν ξεπέρασε κάθε προσδοκία σε ότι αφορά την πρόοδο και τη συναίνεση, επί της ουσίας δεν φάνηκε να κομίζει κάτι το πολύ διαφορετικό στα όσα ήξερε μέχρι τότε ο πλανήτης, γι' αυτό και δεν κατέστη δυνατόν να απαντηθεί το ερώτημα αν πήρε τέλος μια συγκεκριμένη μορφή του καπιταλισμού (δηλ. κατάρρευση της Συναίνεσης της Ουάσιγκτον και περιορισμός του άκρατου φιλελευθερισμού). Συγκεκριμένα, οι ηγέτες της G-20 δεν ενίσχυσαν τη δέσμευση τους περί αντίστασης στον προστατευτισμό, αντιθέτως αρκέστηκαν σε μία απλή έκκληση για τον περιορισμό του. Πρακτικά, αυτό θα μπορούσε μελλοντικά να οδηγήσει στην εμφάνιση ενός χαμηλού βαθμού προστατευτισμού και σε συνεχείς καθυστερήσεις ως προς την ολοκλήρωση του Γύρου της Ντόχα. Επίσης, αποφασίστηκε η αύξηση των πόρων του ΔΝΤ, χωρίς τις αντίστοιχες δεσμεύσεις για περιορισμό των αυστηρών πολιτικών που συνοδεύουν τα πακέτα διάσωσης του Ταμείου, ενώ εκφράστηκαν ανησυχίες και για την επίτευξη των μεταρρυθμίσεων

στο διακυβερνητικό μοντέλο του οργανισμού. Οι διαπραγματεύσεις επ' αυτού του ζητήματος θα είναι πολύ σκληρές από την ίδια τη φύση τους, καθώς θα χρειαστούν πολλές υποχωρήσεις από τις μέχρι πρότινος κυρίαρχες δυνάμεις, των οποίων ο βαθμός προθυμίας στη πράξη παραμένει αβέβαιος. Υπό αμφισβήτηση τέθηκε και η καθιέρωση του FSB στο οποίο ουσιαστικά δεν εκχωρήθηκαν συγκεκριμένες εξουσίες ή η δυνατότητα επιβολής κυρώσεων, ενώ δεν συμφωνήθηκε και μία ξεκάθαρη διακυβερνητική δομή. Δεδομένων αυτών το μέλλον θα δείξει κατά πόσο μπορεί να αποτελέσει μία βελτιωμένη εκδοχή του προκατόχου του FSF ή όχι. Αντιστοίχως, η ανακοίνωση της «γκρίζας» λίστας των «φορολογικών παραδείσων» έγινε αντιληπτή ως μια κίνηση εντυπωσιασμού, αφού δεν ανακοινώθηκαν ταυτόχρονα και μέτρα για την συμμόρφωσή τους. Άλλη μία κριτική επί των αποτελεσμάτων της Συνόδου υπήρξε η έλλειψη συμφωνίας για ένα μηχανισμό επίλυσης διασυννοριακών διαφορών που μπορεί να ανακούψουν από την κατάρρευση χρεοκοπημένων τραπεζών. Ένα ζήτημα που μπορεί να προέκυπτε αν τράπεζες, όπως η Citigroup ή η Royal Bank of Scotland αντιμετώπιζαν ακόμα μεγαλύτερα προβλήματα λόγω της κρίσης. Τέλος, δύο ζητήματα στα οποία δεν έγινε καμία αναφορά ήταν αυτό της αντιμετώπισης των μακροοικονομικών ανισορροπιών και η λήψη μέτρων σε εθνικό επίπεδο για τη μείωση των ρυθμιστικών παραβιάσεων και της διαφθοράς στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Εξαιτίας των παραπάνω δημιουργήθηκε η αίσθηση ότι ορισμένοι ίσως βιάστηκαν να επικροτήσουν το Ανακοινωθέν της Συνόδου. Πρακτικά μέσω αυτού εξαγγέλθηκαν μία σειρά σκοπών, αλλά με ελάχιστες προβλεπόμενες δράσεις για την επίτευξη τους. Παρά ταύτα, οι διέξοδοι από μιας τέτοιας φύσεως παγκόσμια κρίση δεν είναι ούτε προφανείς ούτε εύκολοι. Οι πολιτικοί κάθε χώρας γνωρίζουν τι θα κερδίσουν από την επαναφορά της ομαλότητας και με λίγη καλή θέληση θα συνεχίσουν να προσαρμόζουν την παγκόσμια στρατηγική τους για την επίτευξη της. Όταν αρχίσει η ουσιαστική ανάκαμψη δεν θα είναι εφικτό να απο-

δοθεί αποκλειστικά και μόνο σε μία Σύνοδο ή σε ένα πακέτο πολιτικών, γιατί θα είναι το αποτέλεσμα όλων αυτών των συνισταμένων. Το ζητούμενο λοιπόν, είναι τότε να διαπιστωθεί ότι οι προσπάθειες της G-20 δεν υπήρξαν μάταιες, αλλά επιτυχείς για την αποφυγή μίας δυνητικά μεγαλύτερης και πιο καταστροφικής κρίσης, την επιτάχυνση της ανάκαμψης και την αντιμετώπιση των προκλήσεων που έχουν ήδη προκύψει από το ισχυρό δημόσιο χρέος σε όλες σχεδόν τις χώρες, εξαιτίας των μέτρων για την καταστολή της κρίσης.

Λονδίνο: (6) Βασικά Αποτελέσματα της Συνόδου

- ⇒ Δέσμευση να μην εμποδιστεί η ανάπτυξη και το εμπόριο.
- ⇒ Δέσμευση για επέκταση του εμπορικού συστήματος σε όλους τους οικονομικούς θεσμούς και όργανα, συμπεριλαμβανομένων και των hedge funds
- ⇒ «Μαύρη λίστα» για τους «φορολογικούς παραδείσους» & επιβολή κυρώσεων
- ⇒ Τόνωση της παγκόσμιας οικονομίας με 1,1 τρις \$ και τριπλασιασμός των κονδυλίων δανειοδότησης από το ΔΝΤ, έως 750 δις \$
- ⇒ Εξισορρόπηση της επιρροής των αναπτυσσόμενων και των αναπτυσσόμενων οικονομιών στους διεθνείς οικονομικούς θεσμούς
- ⇒ Καμία υποχρέωση για λήψη νέων μέτρων τόνωσης των εθνικών οικονομιών

Η τρίτη Σύνοδος Κορυφής της G-20

Pittsburgh, 24-25 Σεπτ. 2009

Η τρίτη Σύνοδος Κορυφής της G-20 πραγματοποιήθηκε στις 24-25/9/2009 στο Πίτσμπουργκ της Πενσυλβάνια των ΗΠΑ. Πρόκειται για τη δεύτερη Σύνοδο που πραγματοποιήθηκε μέσα στο 2009 και σηματοδότησε την κρίσιμη μετάβαση από την κρίση στην ανάκαμψη. Όταν είχε συγκληθεί η Σύνοδος του Λονδίνου τον Απρίλιο του ίδιου έτους ο κόσμος καλούνταν να αντιμετωπίσει μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις της παγκόσμιας οικονομίας. Υπό το βάρος αυτής της πρόκλησης οι ηγέτες της G-20 είχαν δεσμευθεί σε ένα συντονισμένο σύνολο πολιτικών δράσεων, οι οποίες σταδιακά επανέφεραν την παγκόσμια οικονομία από το χείλος της ύφεσης. Έξι μήνες αργότερα υπήρξαν τα πρώτα δείγματα ανάκαμψης και η μερική αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις χρηματοοικονομικές αγορές (το ΔΝΤ προβλέπει ότι μέχρι τα τέλη του 2010 το παγκόσμιο ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 3%). Ωστόσο, αυτές οι ενδείξεις της επαναφοράς της ομαλότητας δεν επέφεραν και εφησυχασμό. Οι υψηλοί δείκτες ανεργίας σε πολλές χώρες που επλήγησαν από την κρίση και η μερική αποκατάσταση της ιδιωτικής ζήτησης συνεχίζουν να διατηρούν το ζήτημα της ανάκαμψης και της επιδιόρθωσης των προβλημάτων στις βασικές προτεραιότητες της ατζέντας των ηγετών της G-20. Έτσι, στα πλαίσια της Συνόδου του Πίτσμπουργκ οι «20» αφού πραγματοποίησαν μία αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που είχαν λάβει στις Συνόδους της Ουάσιγκτον και του Λονδίνου, προέβησαν στην υιοθέτηση περαιτέρω πολιτικών και μέτρων για την ταχύτερη αποκατάσταση της ομαλότητας διεθνώς.

Συγκεκριμένα, οι ηγέτες συμφώνησαν ότι η G-20 αναδεικνύεται σε κύριο διεθνές φόρουμ, για τη διαχείριση της παγκόσμιας οικονομίας και την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής συνεργασίας, στη θέση της G-8. Ως εκ τούτου ενισχύεται ο διεθνής ρόλος των αναδυόμενων οικονομιών, αλλά και η θέση τους εντός του ΔΝΤ. Ειδικότερα, οι «20» δεσμεύθηκαν σε μία αναδιάρθρωση του συστήματος ψηφοφορίας του ΔΝΤ μέχρι τον Ιανουάριο του 2011. Βάσει αυτής, η ισχύς της ψήφου των αναπτυσσόμενων χωρών θα μεταβληθεί κατά 5% προς όφελος των αναπτυσσόμενων χωρών που μέχρι πρότινος υπο-εκπροσωπούσαν εντός του Οργανισμού. Σύμφωνα με εκτιμήσεις ο συσχετισμός μεταξύ των δυο ομάδων χωρών θα μεταβληθεί από 57%-43% σε 52%-48%, με τους Ευρωπαίους να ζημιώνονται και την Κίνα να κατέχει πλέον περισσότερες ψήφους από τη Γαλλία και τη Βρετανία. Επιπροσθέτως, δεσμεύθηκαν να αυξηθεί τουλάχιστον κατά 3% η ισχύς ψήφου των αναπτυσσόμενων χωρών εντός της Παγκόσμιας Τράπεζας, την οποία μάλιστα, κάλεσαν να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην επίλυση προβλημάτων που απαιτούν διεθνή συντονισμένη δράση, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η επισιτιστική ασφάλεια κλπ.

Από πλευράς της η Ομάδα των 20 ανακοίνωσε ότι θα βοηθήσει τόσο αυτήν, όσο και τις υπόλοιπες αναπτυξιακές τράπεζες να διασφαλίσουν επαρκείς πόρους για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων

και την εκπλήρωση των λοιπών στόχων τους. Στα πλαίσια αυτά οι «20» επανέλαβαν τη δέσμευση τους για επίτευξη των «Στόχων της Χιλιετίας».

Όσον αφορά την παγκόσμια οικονομική μεγέθυνση οι ηγέτες της G-20 υιοθέτησαν το πλαίσιο εργασίας που πρότεινε ο Αμερικανός Πρόεδρος Obama. Πρόκειται για το «Πλαίσιο για μία Ισχυρή, Βιώσιμη και Ισόρροπη Οικονομική Μεγέθυνση», το οποίο προβλέπει μία διαδικασία οικονομικής συνεργασίας και συντονισμού που θα εξασφαλίζει ότι οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν μετά την κρίση δεν θα οδηγήσουν σε επικίνδυνες ανισορροπίες οι οποίες θα υποβαθμίσουν την μακροπρόθεσμη οικονομική μεγέθυνση. Με άλλα λόγια, οι «20» συμφώνησαν να αξιολογούν ο ένας τα εθνικά οικονομικά πακέτα του άλλου και πως όλα αυτά μπορούν να συνταιριάξουν, να επιτυγχάνουν συναίνεση για τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις και να υιοθετούν πολιτικές που θα ενισχύουν την αναγκαία εξισορρόπηση της παγκόσμιας ζήτησης, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται διαρκής μεγέθυνση για όλους. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι χώρες, όπως η Κίνα, η Βραζιλία η Ινδία θα αυξήσουν την εγχώρια κατανάλωση προκειμένου να μειώσουν τα εμπορικά τους πλεονάσματα, ενώ οι ΗΠΑ και η Ευρώπη θα ενθαρρύνουν την αποταμίευση, ούτως ώστε να μειώσουν τα μακροχρόνια εμπορικά τους ελλείμματα.

(συνέχεια στην επόμενη σελ.)

Στον τραπεζικό τομέα οι ηγέτες της G-20 κατέληξαν σε σαφές χρονοδιάγραμμα για την αλλαγή των κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας. Σύμφωνα με το Κοινό Ανακοινωθέν έως τα τέλη του 2010 θα υπάρξει συμφωνία με συγκεκριμένα μεγέθη για τη βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας της κεφαλαιουχικής βάσης, αλλά και για την αποτροπή δημιουργίας υπερβολικής μόχλευσης. Τα νέα μέτρα θα πρέπει να έχουν εφαρμοστεί έως το 2012, διορία την οποία έχουν και οι τράπεζες προκειμένου να προετοιμαστούν και να μεταβούν ομαλά στο νέο καθεστώς. Για την υιοθέτηση ορίου μόχλευσης υπήρξε η δέσμευση για έγκριση του πλαισίου της Βασιλείας II έως το 2011 και θέσπιση ορίων μόχλευσης εναρμονισμένων σε διεθνές επίπεδο, που θα λειτουργούν συμπληρωματικά αυτής. Όσον αφορά το ζήτημα των μπόνους των τραπεζικών στελεχών οι «20» τάχθηκαν υπέρ νέων διεθνών προτύπων για τις αμοιβές που θα στοχεύουν στο να αποθαρρύνουν την ανάληψη υπερβολικού ρίσκου. Το νέο πλαίσιο προέκυψε από διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του FSB τα συμπεράσματα της Έκθεσης του οποίου υιοθέτησαν οι «20». Σύμφωνα με αυτό, μεταξύ άλλων, οι εποπτικές αρχές θα απαιτούν 40%-60% των μπόνους υψηλόβαθμων στελεχών των τραπεζών να καταβάλλεται τμηματικά. Για τους τραπεζίτες που βρίσκονται στις υψηλότερες βαθμίδες της ιεραρχίας, η αναλογία θα πρέπει να είναι σημαντικά υψηλότερη π.χ πάνω από 60%. Οι πληρωμές αυτές θα κατανομούνται σε διάστημα μίας τριετίας και με το ενδεχόμενο να αποσυρθούν σε περίπτωση δυσμενών αποδόσεων στο μέλλον. Επιπλέον, ένα σημαντικό ποσοστό πάνω από 50% θα είναι με τη μορφή μετοχών ή αξιών που συνδέονται με τις μετοχές και θα υπόκεινται σε ανάλογες πολιτικές επίσχεσης μετοχών. Τα υπόλοιπα θα είναι σε μορφή μετρητών που δίνονται βαθμιαία (FSB 2009, σελ. 3).

Σχετικά με τη βελτίωση των αγορών εξωρηματιστηριακών παραγώγων (OTC-Markets) οι ηγέτες της G-20 ξεκαθάρισαν ότι όλα τα συμβόλαια που αφορούν τέτοιου είδους παράγωγα προϊόντα θα πρέπει να εμπορεύονται στα χρηματιστήρια ή σε ειδικές ηλεκτρονικές εμπορικές πλατφόρμες. Επίσης, συμφωνήθηκε η ανάπτυξη ειδικών

καθεστώτων χρεοκοπίας για μεγάλους χρηματοοικονομικούς ομίλους έως τα τέλη του 2010. Σκοπός είναι να αποτραπούν μελλοντικά, φαινόμενα «οργανισμών που είναι πολύ μεγάλοι για να χρεοκοπήσουν» (too big to fail). Στα πλαίσια αυτά μέχρι τον Οκτώβριο του 2010 το FSB θα πρέπει να έχει προτείνει πιθανά μέτρα τα οποία θα σχετίζονται π.χ με την αυστηρότερη εποπτεία, τη ρευστότητα αυτών των οργανισμών κ.α. Αντιστοίχως, έως τον Ιούνιο του 2011 τα διεθνή σώματα θέσπισης προτύπων θα πρέπει να έχουν προβεί στη χάραξη κοινών κανόνων λογιστικής. Επίσης, η G-20 αποφάσισε να δώσει διορία στους «φορολογικούς παραδείσους» μέχρι τον Μάρτιο του 2010 προκειμένου να συνεργαστούν με τους αρμόδιους φορείς για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, αλλιώς θα προβεί στη λήψη κυρωτικών μέτρων.

Όσον αφορά το εμπόριο οι ηγέτες της G-20 διακήρυξαν ότι θα διατηρήσουν τις αγορές ανοικτές και ελεύθερες, ενώ επιβεβαίωσαν τις δεσμεύσεις στις οποίες είχαν προβεί στις Συνόδους της Ουάσινγκτον και του Λονδίνου (π.χ αποχή από την επιβολή νέων δασμών στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών). Επιπλέον, δεσμεύθηκαν να μην λάβουν μέτρα προστατευτισμού και ιδίως τέτοια που θα περιορίζουν τις διεθνείς κεφαλαιακές ροές προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ακόμη, δήλωσαν ότι δεσμεύονται σε περαιτέρω απελευθέρωση του εμπορίου και για μία ισορροπημένη ολοκλήρωση του Αναπτυξιακού Κύκρου της Ντόχα μέσα στο 2010.

Στο επίκεντρο των συζητήσεων μεταξύ των μελών της G-20 βρέθηκε και το ζήτημα της ενεργειακής ασφάλειας και της κλιματικής αλλαγής. Οι «20» δεσμεύθηκαν σε βελτίωση της διαφάνειας και της σταθερότητας των αγορών ενέργειας μέσα από την τακτική δημοσιοποίηση επαρκών και ορθών στοιχείων για την κατανάλωση, την παραγωγή, τη διύλιση αργού πετρελαίου και τα επίπεδα των διαθέσιμων αποθεμάτων, αρχής γενημένης από τον Ιανουάριο του 2010. Επιπλέον, αποφάσισαν τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων στη χρήση των ορυκτών

καυσίμων, με σκοπό τη στροφή σε εναλλακτικές μορφές ενέργειας και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών, λιγότερο επιβαρυντικών για το περιβάλλον. Η εξάλειψη των επιδοτήσεων στη χρήση, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ και τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας, θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 10% έως το 2050. Σύμφωνα με το προσχέδιο οι Υπουργοί Ενέργειας και Οικονομικών των χωρών της G-20 θα πρέπει να εκπονήσουν χρονοδιαγράμματα και στρατηγικές για την υλοποίηση της σταδιακής κατάργησης των επιδοτήσεων. Επιπρόσθετα, οι «20» απηύθυναν έκκληση σε μεγάλους διεθνείς οργανισμούς, όπως η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας και ο ΟΠΕΚ, να αναλύσουν το εύρος των επιδοτήσεων και στην επόμενη Σύνοδο της Ομάδας να προβούν σε προτάσεις για την υλοποίηση της σταδιακής τους κατάργησης. Στα πλαίσια μίας βιώσιμης, πράσινης ανάκαμψης οι ηγέτες δεσμεύθηκαν να εντείνουν τις προσπάθειες τους για την κλιματική αλλαγή στην Κοπεγχάγη τον Δεκέμβριο του 2009. Κλείνοντας, η Ομάδα των Είκοσι συμφώνησε η επόμενη Σύνοδος να πραγματοποιηθεί στον Καναδά τον Ιούνιο του 2010 και μία δεύτερη στην Κορέα τον Νοέμβριο του ίδιου έτους (Leaders' Statement, September 2009).

Η Σύνοδος του Πίτσμπουργκ καταγράφηκε ως μία από τις σημαντικότερες στιγμές της δεκάχρονης ιστορίας της G-20 όχι μόνο επειδή την ανέδειξε σε ύπατο συντονιστή των οικονομικών πολιτικών των ισχυρών κρατών του πλανήτη, αλλά και επειδή ανέλαβε την αποστολή να διασώσει την καπιταλιστική κανονικότητα, που ανατράπηκε από την ανεξέλεγκτη δράση των τραπεζών και των "golden boys". Να τη διασώσει, συντηρώντας μία διαρκή εξομάλυνση των αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων των είκοσι ισχυρότερων οικονομιών του κόσμου, ώστε να μην ξανακαταρρεύσει το σύστημα. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για μια ιστορική αναγκαιότητα, η οποία ορίζεται από δύο παραμέτρους. Πρώτον, από την ανάδυση του λεγόμενου Πόλου BRIC και έπειτα από τη διαφοροποίηση των πολιτικών προτεραιοτήτων ΗΠΑ και ΕΕ. —>

Η παρουσία και των δύο αυτών παραμέτρων έγινε ιδιαίτερα αισθητή στη Σύνοδο, όπου οι χώρες BRICs επεδίωξαν και κέρδισαν ενίσχυση της πολιτικής τους παρουσίας διεθνώς, ενώ η ευρωπαϊκή αντίληψη που θέλει χτύπημα της ανεργίας και στενή εποπτεία των τραπεζών για την αντιμετώπιση των συστημικών ατελειών συγκρούστηκε με την αμερικανική, που δίνει έμφαση στην τήρηση των κανόνων του καπιταλιστικού «παιχνιδιού» ώστε να αποφευχθούν και νέες κρίσεις.

Η ανάδειξη αυτών των δύο παραμέτρων καθιστά σαφές ότι η δυτική επικυριαρχία στην παγκόσμια πολιτική και οικονομική πραγματικότητα δεν θα εκφράζεται πλέον από τη G-8, η οποία όπως φαίνεται αδυνατεί να ανταποκριθεί στο συντονισμό όλων των ισχυρών οικονομιών, αφού απουσιάζουν από τους κόλπους της οι αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής. Βέβαια, για τις ΗΠΑ η Σύνοδος του Πίτσμπουργκ αποτέλεσε και ένα τεστ των συμμαχιών της. Η Ουάσιγκτον αντιλαμβανόμενη ότι η παντοδυναμία του αμερικανικού δολαρίου φθίνει και η πολιτική της επιρροή δοκιμάζεται στο διεθνές σύστημα, πραγματοποιεί πλέον προσπάθειες προσεταιρισμού των αναδυόμενων οικονομιών. Και το πράττει υποστηρίζοντας την προσπάθειά τους να μετατοπιστεί και προς το μέρος τους η ισχύς που απολαμβάνουν οι βιομηχανικές χώρες. Η αναδιάρθρωση του συστήματος ψηφοφορίας του ΔΝΤ που συμφωνήθηκε στο Πίτσμπουργκ ήταν ένα πρώτο αποτέλεσμα της

αμερικανικής υποστήριξης και μια πρώτη νίκη για τον Αμερικανό Πρόεδρο που κατάφερε να αποσπάσει τη συναίνεση των Ευρωπαίων (Φακατσέλης 2009).

Ωστόσο, ενώ από τεχνικής απόψεως το Πίτσμπουργκ είχε αποτέλεσμα με την ανάδειξη της G-20 σε επίσημο συντονιστή της οικονομίας, επί της ουσίας οι «20» δεν κατέληξαν σε μια νέα τάξη πραγμάτων για την επόμενη μέρα μετά την κρίση. Τον περασμένο Νοέμβριο η απουσία του νεοεκλεγέντα, τότε, Προέδρου Ομπάμα είχε δώσει στη Σύνοδο τυπικό χαρακτήρα. Τον Απρίλιο στη Σύνοδο του Λονδίνου οι «20» ουσιαστικά συμφώνησαν οι κυβερνήσεις των αναπτυσσόμενων οικονομιών να μπορούν να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες. Έτσι, μέχρι σήμερα έγινε μια προσπάθεια αντιμετώπισης της κρίσης, μετατοπίζοντας τη «φούσκα» από το τραπεζικό σύστημα στον κρατικό δανεισμό. Ερχόμενοι, όμως στο Πίτσμπουργκ δεν έγινε αναφορά στο βασικό ερώτημα του «ποιος πλήρωσε και πληρώνει την κρίση», ενώ άθικτο παρέμεινε και το ζήτημα των συστημικών ατελειών. Όπως φαίνεται μέσα από το Κοινό Ανακοινωθέν της Συνόδου οι ηγέτες της G-20 δείχνουν να πιστεύουν ότι τα αίτια της κρίσης θα αντιμετωπιστούν αν υπάρξουν όρια στις αμοιβές των τραπεζιτών και αν ενισχυθούν τα κεφάλαια των τραπεζών. Παρά ταύτα η απουσία αγοραστικής δύναμης που οδηγεί σε χαμηλά επίπεδα ζήτησης σε Ευρώπη και ΗΠΑ και γεννά την ανάγκη για δανεισμό δεν αναφέρεται πουθενά στο Ανακοινωθέν.

Πίτσμπουργκ: (7) Κύρια Επιτεύγματα της Συνόδου

Ενίσχυση της Ανάκαμψης μέσω της δέσμευσης των «20» για συνεχή χορήγηση κινήτρων, έως ότου αυτή διασφαλισθεί και ξεκινήσει ο συντονισμός των προσπαθειών τους για την αντιμετώπιση των οικονομικών και νομισματικών προκλήσεων που έχουν ήδη επιφέρει τα πακέτα στήριξης των εθνικών οικονομιών

Υιοθέτηση του Σχεδίου Ομπάμα για μια Ισχυρή, Βιώσιμη και Ισορροπη Οικονομική Μεγέθυνση προκειμένου να αποφευχθούν μελλοντικές ανισοροπίες που θα έθεταν την ανάπτυξη σε κίνδυνο

Πρώθηση Νέων Αυστηρότερων Κανόνων για τις Χρηματοοικονομικές Αγορές ιδίως για τα ζητήματα της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, των πρόσθετων αμοιβών των στελεχών (bonuses), των καθεστώτων χρεοκοπίας μεγάλων χρηματοοικονομικών ομίλων και την λειτουργία των αγορών εξωχρηματιστηριακών παραγώγων (OTC-Markets)

Εκσυγχρονισμός των Υποδομών της Παγκόσμιας Οικονομικής Συνεργασίας με ανάδειξη της G-20 σε κύριο διεθνές φόρουμ για τη διαχείριση της παγκόσμιας οικονομίας και με αλλαγές στους συσχετισμούς ψήφων μεταξύ αναπτυσσόμενων και αναπτυσσόμενων χωρών εντός του ΔΝΤ & της Παγκόσμιας Τράπεζας

Ενίσχυση των Ασθενέστερων Πολιτών του Κόσμου μέσω της δημιουργίας ενός Ειδικού Ταμείου στα πλαίσια της Παγκόσμιας Τράπεζας που θα χρηματοδοτεί επενδύσεις για την διασφάλιση τροφής και την πρόσβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων στη χρήση των ορυκτών καυσίμων, στροφή σε εναλλακτικές πηγές ενέργειας και βελτίωση της διαφάνειας & της σταθερότητας των αγορών ενέργειας

Εκπλήρωση των δεσμεύσεων που είχαν λάβει οι «20» στις προηγούμενες Συνόδους τους

Προβληματισμοί / Τελικές Παρατηρήσεις

Η Ομάδα των Είκοσι μέχρι και την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2007-2008 παρέμενε ένα διεθνές φόρουμ με περιορισμένη ισχύ και ρόλο μέσα στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση. Και τούτο γιατί οι μικρότερες ομάδες της G-7 και της G-8 ήταν αυτές στις οποίες συντονίζονταν οι δράσεις και λαμβάνονταν οι αποφάσεις για όλα τα κρίσιμα ζητήματα της διεθνούς οικονομίας. Το γεγονός όμως, της εκδήλωσης μιας χρηματοοικονομικής κρίσης στην καρδιά του αναπτυσσόμενου κόσμου ανέδειξε τη μεταστροφή στους συσχετισμούς της παγκόσμιας οικονομικής ισχύος. Για πρώτη φορά κατέστη κατηγορηματικά σαφές ότι οι αναπτυσσόμενες οικονομίες δεν μπορούν να διαχειρίζονται μονομερώς ζητήματα τα οποία επηρεάζουν και τη σημαντική κατηγορία των αναπτυσσόμενων χωρών. Έτσι, η ανάδειξη της G-20 σε κύριο διεθνές φόρουμ για τη διαχείριση της παγκόσμιας οικονομίας και την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής συνεργασίας είναι καλοδεχούμενη, καθώς αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της συμμετοχής των αναπτυσσόμενων δυνάμεων στις μελλοντικές αποφάσεις για τη διεθνή οικονομία, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί και ως μία νέα ένδειξη για τη συνεργασία Βορρά-Νότου. Ωστόσο, ο αναδυόμενος ρόλος της δεν μπορεί να μην γεννήσει και έντονες ανησυχίες. Γι' αυτό το λόγο καλείται να αποδείξει ότι δεν αποτελεί ένα σύγχρονο φόρουμ με ατέλειες του παρελθόντος. Χρειάζεται να αποδείξει ότι δεν προμηνύει «μία από τα ίδια» με τη διαφορά ότι έχουν επιδιωχθεί από ένα νέο σύνολο διεθνών εταίρων.

Η κύρια δοκιμασία για τη G-20 θα έρθει όταν το εμπόριο και η ανάπτυξη επανέλθουν σταδιακά στην ομαλότητα. Θα είναι πιο δύσκολο να διατηρηθούν οι υποσχέσεις όταν τα φώτα της δημοσιότητας αρχίσουν να σβήνουν και οι πολιτικές πιέσεις που γέννησε η κρίση αρχίσουν να ξεθωιάζουν. Οι κυβερνήσεις της G-20 θα πρέπει ακόμα και τότε να παραμείνουν υπόλογες στις δεσμεύσεις τους. Θα πρέπει επίσης, να ξεκαθαρίσουν σε ποιο βαθμό θα επιμηκυνθεί ο ρόλος του φόρουμ. Στη σημερινή «πολύβουη» αγορά των διεθνών θεσμών παραμένει ακόμα ασαφές σε ποια μελλοντικά ζητήματα η G-20 θα μπορούσε να συνεισφέρει αποτελεσματικά. Μέχρι στιγμής οι «20» παραμένουν απορροφημένοι στο θέμα της άμεσης ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας, μη έχοντας εξετάσει σε βάθος σε ποια ζητήματα πρέπει και σε ποια δεν πρέπει να εμπλακεί η G-20 μελλοντικά.

Ανοιχτό παραμένει για το μέλλον και το ζήτημα των μελών της Ομάδας. Δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για το πώς η G-20 θα μπορέσει να διαχειριστεί βασικές πολιτικές διαφορές ανάμεσα στα μέλη της, όταν μάλιστα αρκετές εξ αυτών δεν μπορούν να εξαλειφθούν από τη δέσμευσή τους σε μια διαφανή διακυβέρνηση. Γεννάται λοιπόν, το ερώτημα πως η G-20 θα καταφέρει να διασώσει το χρηματοπιστωτικό σύστημα και παράλληλα να υπερασπιστεί μια υπεύθυνη διακυβέρνηση. Προς εξέταση παραμένει ακόμα το κατά πόσο η G-20 θα παράσχει μια ουσιαστική «νέα φωνή» στις αναπτυσσόμενες χώρες. Θα μπορέσει να ελέγξει την εξουσία των κυριαρχούμενων από τη Δύση διεθνών οικονομικών θεσμών; Επιπλέον, προς εξέταση παραμένει και το ζήτημα των χωρών που θα παραμείνουν εκτός της Ομάδας. Για πόσο διάστημα αυτές οι χώρες θα είναι θελκτικές στο να ακολουθούν τις υποδείξεις ενός συνόλου «ηγετικών» κρατών τα μέλη του οποίου αποφασίστηκαν αυθαίρετα χωρίς συγκεκριμένα κριτήρια στα τέλη της δεκαετίας του '90; Για αυτές η G-20 μοιάζει με μία ακόμα ελιτίστικη ομάδα χωρίς επίσημη κυρωτική δύναμη. Τέλος, η G-20 κάνει λόγο για την οικοδόμηση μίας νέας παγκόσμιας συναίνεσης πάνω σε βασικές αξίες και αρχές που θα προωθούν τη βιώσιμη οικονομική δραστηριότητα. Ωστόσο, παραμένει αδιευκρίνιστο με ποιο τρόπο αυτή είναι το κατάλληλο φόρουμ για την επίτευξη του στόχου. Μήπως στην πραγματικότητα διακινδυνεύουμε να οδηγηθούμε στη δημιουργία ενός Νέου Βορρά έναντι ενός Νέου Νότου;

Όλα τα παραπάνω αποτελούν μία σειρά προβληματισμών αναφορικά με τη φύση και το ρόλο της G-20 στο μέλλον. Παρά ταύτα, αν τα παραπάνω ερωτήματα αυτά είναι ακανθώδη για την ίδια την υπόσταση του θεσμού, δεν μπορούν να αναίρεσουν το μεγάλο βήμα που έγινε στο διεθνές γίγνεσθαι, με την ανάδειξη της G-20 σε βασικό διαπραγματευτικό φόρουμ για τη διαχείριση ενός πολύπλοκου θέματος, όπως ήταν η πρόσφατη παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση. Είναι αυτό το γεγονός που σηματοδότησε μία νέα αρχή στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση του 21ου αιώνα, όπου πλέον αναπτυσσόμενες και αναπτυσσόμενες χώρες θα συνυπάρχουν στο ίδιο διαπραγματευτικό τραπέζι επιδιώκοντας μία όσο τον δυνατόν πιο δίκαιη, ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη για το σύνολο του κόσμου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ-ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Ευσταθιάδης Στ. 2008. Το G20 αναζητεί το νέο New Deal. Το πρώτο βήμα διεθνούς συνεννόησης για τη ριζική αντιμετώπιση της κρίσης. Εφημερίδα Το Βήμα, 16 Νοεμβρίου

Μπασακάλη Κ. 2009. Η "G20" σκόρπισε αισιοδοξία και χαμόγελα στην παγκόσμια αγορά. Εφημερίδα Απογευματινή, 4 Απριλίου

Φακατσέλης Α. 2009. Κρίση Διά Είκοσι. Εφημερίδα Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 27 Σεπτεμβρίου

Brown G. 2009. The special relationship is going global. Sunday Times, March 1

Landon T. & Werdigier J. No Clear Accord on Stimulus by Top 20 Nations. New York Times, March 15

Parkinson M. 2006. The Role of the G-20 in the Global Financial Architecture. The Lowy Institute and Monash University Faculty of Business and Economics, Melbourne

Porter T. 2000. The G-7, the Financial Stability Forum, the G-20, and the Politics of International Financial Regulation. <http://www.g20.utoronto.ca/biblio/porter-isa-2000.pdf>

Stewart F. & Daws S. 2001. An Economic and Social Security Council at the United Nations. QEH Working Paper Series 68

The G-20 Study Group. 2008. The Group of Twenty. A History. http://www.g20.org/Documents/history_report_dm1.pdf

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΣΥΝΟΔΩΝ G-20

Declaration Washington, USA, 15 November, 2008. http://www.g20.org/Documents/g20_summit_declaration.pdf

Declaration on Strengthening the Financial System, London, 2 April, 2009. http://www.g20.org/Documents/Fin_Deps_Fin_Reg_Annex_020409_1615_final.pdf

FSB, 2009. FSB Principles for Sound Compensation Practices. Implementation Standards. http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_090925c.pdf?noframes=1

G-20 Communiqué UK, 14 March 2009. http://www.g20.org/Documents/2009_communique_horsham_uk.pdf

Leaders' Statement The Global Plan for Recovery & Reform. London, 2 April 2009. <http://www.g20.org/Documents/final-communicue.pdf>

Leaders' Statement, the Pittsburgh Summit, 25 September 2009. http://www.g20.org/Documents/pittsburgh_summit_leaders_statement_250909.pdf

**KΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

kdpo@kdpo.gr

Συντονιστής: Α. Μαστρογιάννης

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Χιλλ 3-5, 105 58, Αθήνα

Τηλ.: 210 33.12.325

Fax.: 210 33.13.575

www.idis.gr